

Cultura i Societat

ESPECTACLES | CIÈNCIA | TENDÈNCIES | TRADICIONS | FETS I GENT | CINEMA | TELEVISIÓ

CORREU ELECTRÒNIC cultura.diaridegirona@epi.es

Un llibre documenta 282 antics rentadors del Pla de l'Estany i insta a conservar-los

► El volum «Qui té roba per rentar?» ofereix una fitxa individualitzada, una fotografia i un mapa de localització de cada element arquitectònic on es rentava la roba ► Abans de la rentadora automàtica la roba es rentava un cop al mes

EL LIBRO

Qui té roba per rentar?

JOAN ANTON ABELLAN I
RAMON CASADEVALL

MMV EDICIONS, 243 PÀGINES, BANYOLES

DANIEL BONAVENTURA GIRONA

■ No hem pas de recular gaire més de mig segle per trobar una societat sense rentadores mecàniques en la qual la roba s'acostumava a rentar un cop al mes, si fa no fa com el cos humà, que s'havia de perfumar amb espígol per dissimular les fortors. La rentadora elèctrica va alliberar l'actual generació d'àvies d'una de les tasques més feixugues que requeien en la dona.

La feixuga tasca consistia a carregar cabassos de roba bruta fins al riu o al rentador, fregar i fregar a mà fins que la roba venia neta, eixugar-la i retornar-la cap a casa.

Una recerca de Joan Anton Abellan Manonellas i Ramon Casadevall Fusellas ha indentificat i documentat un total de 282 antics rentadors a la comarca del Pla de l'Estany, un espai sense cap mena de dubte de relació social però, sobretot, un espai de treball dur.

Una part important d'aquestes 282 «arquitectures de l'aigua», 85 exactament, han desaparegut, però igualment han estat incloses al llibre *Qui té roba per rentar?*

Rentador del Rec Major, a tocar de l'estany de Banyoles ACPE. FONTS L'ABANS

Rentadors, safareigs i viviers del Pla de l'Estany, que es presentarà el divendres 2 de desembre en un acte al Museu Darder de Banyoles, amb la participació de l'historiador Joaquim Nadal, director de l'Institut Català del Patrimoni Cultural, que firma el pròleg del llibre.

Abellan i Casadevall conclouen que bona part d'aquest patrimoni arquitectònic presenta avui un es-

tat lamentable i ha quedat abandonat entre bardisses, «en greu perill de desaparició». Els autors reivindiquen com «autèntiques relíquies» de l'arquitectura popular rural les restes dels safarejos i rentadors que hi ha escampats per la comarca i insten a la seva conservació.

El llibre, profusament il·lustrat amb fotografies d'època, ofereix la fitxa individualitzada dels renta-

dors del Pla de l'Estany, dividits per municipis, i inclou un mapa de localització, una imatge i una descripció.

Vestigis que perden la funció

Joaquim Nadal exposa al pròleg que hi ha vestigis del passat que perden la seva funció pel canvi econòmic i social: «Convents sense frares, esglésies sense misses, casernes sense soldats...».

La XIFRA
147

Rentadors privats tenia la ciutat de Banyoles el 1932

► A partir de 1932, la ciutat de Banyoles va implantar un padró de propietaris de safareigs que usaven aigua de l'estany. Se'n van registrar un total de 147 que pagaven cadascun dues pessetes anuals

La política cultural pot donar nous usos com a biblioteca o museu a antics edificis, però i els rentadors?

Les arquitectures de l'aigua com canals, rentadors o pantans són un patrimoni cultural i arquitectònic que «hem de saber conservar», conclou Nadal.

Amb l'arribada primer de l'aigua corrent i més tard de les rentadores automàtiques, aquests elements patrimonials van perdre la seva funció i, dels quasi dos-cents rentadors privats que hi havia a mitjan segle XX, l'any 1972 en quedaven 82, els propietaris dels quals pagaven cinquanta pessetes anuals de contribució.

Jordi Amor guanya el premi Documenta amb la novel·la «El forat»

ACN BARCELONA

■ Jordi Amor va guanyar el premi Documenta amb la novel·la *El forat*. L'obra narra la desolació i vicissituds d'un jove barceloní de la perifèria de la ciutat –la buidor, la falta de comunicació i la tristesa vital– i «destil·la mala llet i desesperança, sense rabejar-s'hi», segons es destaca des de l'organització dels guardons. El jurat li ha atorgat el premi per la «voluntat estilística, manifestada especialment en l'ús virtuós del parèntesi i en una veu narrativa torrencial», segons l'acta.

Debut rodó de «Tossudament Llach»

► LA SIMFÒNICA DE CORDA I COBLA DE CATALUNYA va estrenar ahir a la nit a l'Auditori de Girona l'espectacle *Tossudament Llach*, que es tornarà a escenificar avui a les 9 de la nit al mateix escenari, amb les entrades exhaurides des de fa dies. Aquest projecte de la Fundació Metalquímia, que dona lloc també a un doble disc del mateix títol, compta amb les veus d'Elena Gadel, Beth, Manu Guix i Roger Padullés. La música d'*El bandoler*, *Cal que neixin flors* o *Abril 74* va anar fent les delícies d'un auditori que va poder rememorar Llach sense Llach a l'escenari.

ANIOL RESCLOSA